

det en Selvfølge, at der maa finde Sognebaand Sted. Men det er en Vildfarelse, som de fleste ganske sikkert gøre sig skyldige i, at Sogneforholdet nødvendig maa være et geografisk Forhold, at Sognet skal udgøre et Stykke af Landfortet, om jeg saa maa sige, og have en vis bestemt geografisk Grænse. Ved det kirkelige Møde, som blev afholdt for et Par Dage siden, blev der af en anset Præst her i Kjøbenhavn udtrykkelig gjort opmærksom paa, at det behøvede slet ikke at ligge eller det laa egentlig slet ikke i Sogneforholdet, at det skulde være geografisk. I Sogneforholdet, sagde han, ligger egentlig kun dette, at ethvert Menneske, som hører med til Folketirken, har en bestemt Præst at henvende sig til, og at denne Præst har sin Forpligtelse til i religiøse Anliggender at tage sig af det paagældende Menneske. Det er altsaa det, der ligger i Sogneforholdet, at ingen, som hører med til Folketirken, kommer til at staa uden en bestemt Præst, som han i religiøse Spørgsmaal kan henvende sig til. Der blev gjort opmærksom paa, at vi havde allerede her i Landet, navnlig her i Kjøbenhavn, saadanne Sogne, som ikke vare geografiske Sogne, for Eksempel Slotskirken med den dertil knyttede Menighed, som bestaar af de Embeds- og Bestillingsmænd, der ere knyttede til Slottet, men som bo rundt omkring i de kjøbenhavnske Sogne. Paa samme Maade have vi Garnisons Kirke og Holmens Kirke, som henholdsvis bestaa af Garnisonen her i Kjøbenhavn, som jo ogsaa er splittet i de forskellige Sogne, og af Marinen, der jo hører til Holmens Menighed. Vi have saaledes under de nuværende Forhold to forskellige Slags Sognebegreber, for det første det almindeligste, det geografiske, og for det andet dette, at en vis bestemt Klasse af Personer henhører til et vist bestemt Sogn. Der er intet af disse Begreber, som paa en fuldkommen Maade fyldestgør Sogneforholdet. Den fuldkomneste Maade at fyldestgøre Sogneforholdet paa vilde selvfølgelig være, at Sognet blev dannet af saadanne Mennesker, som havde religiøs Sympati for hinanden, at det altsaa blev den religiøse Sympati, som blev det konstituerende ved Sogneforholdet, og at saa disse, som slutte sig sammen af religiøs Sympati, igen vælge den Præst, de have religiøs Sympati for. Det er ogsaa i den Retning, at den kirkelige Lovgivning er gaaet i den sidste Menneskealder. Der er givet to betydelige Love, som gribe ind i Sogneforholdet, for det første Loven om Sognebaandsløsningen af 1855, og dernæst Valgmenighedsloven af 1871 (Tang: 1868). Naa ja, saa er det Tillæget, der er af 1871, Begge disse to Love gaa netop ud paa at

gøre det muligt for Mennesker, som have religiøs Sympati for hverandre, at slutte sig sammen til et Sogn. Jeg mener nu, at hvis vi skulle arbejde videre paa en kirkelig Udvikling, nogenlunde med Vibeholdelse af det gamle, saa skulle vi arbejde videre paa det Grundlag, som her er givet; men saa paa den anden Side maa der drages Omsorg for ikke alene altsaa, at de, som have religiøs Trang, kunne komme til at danne Sogne og komme til at vælge deres Præster, men saa maa man ogsaa — og deri er jeg ogsaa vis paa, at den ærede Forslagsstiller vil give mig Ret — give Lestighed for alle de religiøse Afstygninger, som kunne findes i Folketirken, til at saa deres religiøse Trang tilfredsstilles, og det er paa ingen Maade Tilfældet med Folketirken, saaledes som den nu er indrettet.

Jeg skal i saa Henseende henlede Opmærksomheden paa, at paa det store Skolemøde, som var her i Kjøbenhavn i Sommer, gjorde den Mand, som indleiede Forhandlingerne — det var en bekendt Præst her i Landet, som holdt den første Tale ved Skolemødet oppe i Kristiansborgs Ridehus — opmærksom paa, at han ikke kunde regne, at der var mere end en Tiendedel af dem, som hørte med til Folketirken, der kunde saa deres religiøse Trang tilfredsstillet i Folketirken under den Form, den nu har. Hans Mening var den — det sagde han udtrykkelig, jeg kan huse Ordene, han benyttede — at naar Folk vare konfirmerede, forlod i Grunden de ni Tiendedele Folketirken, og de kunde altsaa ikke saa Tilfredsstillelse for deres religiøse Trang i Folketirken. Det kan selvfølgelig ikke have været hans Mening, at disse ni Tiendedele af Befolkningen slet ikke skulde have nogen religiøs Sans eller religiøs Trang; thi det vilde være en ganske urimelig Forestilling. Men det maa have været hans Mening, at Folketirken, saaledes som den nu er for Djeblikket, ikke var i Stand til at tilfredsstille de ni Tiendedele af Befolkningens religiøse Trang. Saa vidt jeg ved, var den højtærede Kultusminister til Stede, da den omtalte Præst holdt dette Foredrag, og han vil derfor kunne bekræfte mine Ord. Det er en Mislighed, som man, naar man i det hele taget skal lovgive paa det kirkelige Omraade, først maa tage Hensyn til, for at Folketirken dog kan blive jaadan, at den kan tilfredsstille den religiøse Trang hos alle dem, som ikke ønske at bryde med Folketirken. Det næste Punkt, jeg vil gøre opmærksom paa, blev udtalt af en anden ikke mindre bekendt Præst paa det Kirkemøde, som for nogle Dage siden blev afholdt her i Kjøbenhavn. Denne bekendte Præst udtalte sig